

Nieuw in Oud

20 jaar herbestemming Haags ind

AUTEUR: Koos Havelaar, voorzitter Stichting Haags Industrieel Erfgoed

De herbestemming van erfgoed, specifiek industrieel erfgoed, is een actueel thema dat de gemeoederen binnen de politiek en in architectuurkringen sterk bezighoudt. Voor veel erfgoedorganisaties vormt het echter al veel langer één van de hoofdactiviteiten.

In 2013 bestaat de Stichting Haags Industrieel Erfgoed (SHIE) twintig jaar. De Stichting is in de Haagse regio actief op veel terreinen, zoals onderzoek naar bedrijven, mondelinge geschiedenis en restauratie van geschilderde muurreclames. De rijke industriële geschiedenis van de stad, die menigeen niet vermoedt, geeft daar voldoende aanleiding toe. Regelmatig verschijnen publicaties van de SHIE waaronder het kwartaalbulletin Haagvaarder, diverse wandel- en fietsroutes langs industrieel erfgoed en uitgebreidere

publicaties over specifieke onderwerpen. Denk maar aan de bedrijvigheid in en om de Oude Haven, Haagse ondernemers, de melkindustrie en recent het industriegebied De Binckhorst.

De SHIE greep het twintigjarig jubileum aan om een publicatie samen te stellen met het thema herbestemming. Voor de stichting is het onderwerp de rode draad die vanaf het ontstaan van de organisatie door alle activiteiten heen loopt. Als achterliggend idee van herbestemming is het voor de SHIE van belang om producten, machines en verhalen en dus ook gebouwen als herinnering aan ons gezamenlijke culturele verleden te bewaren en te koesteren. Vooral de gebouwen spelen hierin een belangrijke rol. Zij geven een stad of een wijk een eigen identiteit en dragen bij tot begrip van de geschiedenis van het gebied.

De publicatie, die de naam Nieuw in Oud meekreeg, geeft twintig voorbeelden van geslaagde herbestemde industriële gebouwen in Den Haag en directe omgeving. Deze dwarsdoorsnede wordt voorafgegaan door een inleiding over het omgaan met industrieel erfgoed in een stad als Den Haag. Het boek stelt ook de vraag welke bijzondere omstandigheden ertoe hebben geleid dat veel industrieel erfgoed verdwenen is en waarom er eigenlijk pas de laatste decennia echt aandacht voor dit thema komt.

De twintig voorbeelden zijn verdeeld over een aantal sectoren en worden door een tiental specialisten beschreven. De grootste groep zijn de fabrieken (7) met een variatie van middelgroot tot zeer omvangrijk. Van deze laatste categorie springen er twee direct uit. De eerste is de meubelfabriek Pander waar de herbestemming van wonen en werken al midden jaren 1980 plaatsvond. De tweede fabriek is de Caballero Fabriek die recent een zeer succesvolle herbestemming kreeg als verzamelgebouw voor de creatieve industrie.

Een andere sector die aan bod komt zijn de gebouwen die een relatie hadden met het openbaar vervoer (5). Zo zijn er de tramremise van de HTM (Haagsche Tramweg Maatschappij, vandaag HTM Personenvervoer), geheel in oorspronkelijke staat en nu het Haags Openbaar Vervoer Museum, een HTM-bus-

Industrieel erfgoed

garage en de remise van de Paardenomnibus. Bijzonder is het spectaculaire stationsgebouw van vliegveld Ypenburg van de bouwers van de Van Nellefabriek. Ook zuiver utilitaire gebouwen, zoals twee watertorens, een gashouder en het dr. Neher Laboratorium passeren de revue. De laatste sector omvat gebouwen voor opslag van goederen, zoals hout, meel en materialen voor ondernemingen op het gebied van waterleiding, elektriciteit en gas.

*K.Havelaar (eindredactie), Nieuw in Oud - 20 jaar herbestemming Haags industrieel erfgoed, Eindeloos uitgevers, Den Haag (ISBN/EAN 978-90-78824-00-8). Prijs: 30 euro
www.eindeloos.com*

Boven: 3403, het stationsgebouw van het voormalige vliegveld Ypenburg in de laatste fase van de restauratie. © SHIE

Midden: Cabfab (interieur foto), de herontwikkelde Laurens sigarettenfabriek, die onder andere de bekende Caballerosigaret produceerde. © SHIE

Onder: Pander, de voormalige meubelfabriek Pander in de Haagse binnenstad die getransformeerd werd tot woningen, werkplaatsen en ateliers. © SHIE

